

KHI LỢI THẾ ĐỊA PHƯƠNG GẶP CÔNG NGHỆ SỐ: HÀNH TRÌNH KHỞI NGHIỆP MỚI Ở QUẢNG NINH

“

Quảng Ninh khẳng định vị thế tiên phong trong chuyển đổi số bằng chiến lược phát triển: Kết hợp khai thác lợi thế bản địa với đột phá công nghệ, hệ sinh thái khởi nghiệp, biến đổi mới sáng tạo thành động lực then chốt cho mục tiêu tăng trưởng kinh tế “xanh” và bền vững, đồng thời củng cố hiệu quả quản trị hành chính hàng đầu cả nước.

”

Chính sách, chủ trương - Nền tảng cho hệ sinh thái khởi nghiệp năng động

Những năm gần đây, Quảng Ninh nổi lên là một trong những địa phương năng động của vùng đồng bằng Bắc Bộ trong phát triển đổi mới sáng tạo. Là tỉnh nhiều năm liền dẫn đầu cả nước về chỉ số chuyển đổi số, Quảng Ninh đang từng bước hình thành hệ sinh thái khởi nghiệp đặc trưng, dựa trên lợi thế tự nhiên, bản sắc văn hóa và nền tảng công nghệ hiện đại.

Từ đô thị sôi động đến các địa bàn miền núi, tinh thần khởi nghiệp đã lan tỏa mạnh mẽ, trở thành xu thế mới trong cộng đồng trẻ. Điểm nổi bật là sự đồng hành, định hướng và kiến tạo môi trường thuận lợi từ phía chính quyền tỉnh. Quảng Ninh cũng là một trong những địa phương đầu tiên ban hành Đề án Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo giai đoạn 2021- 2025, kết hợp giữa đổi mới sáng tạo - chuyển đổi số - phát triển xanh.

Quảng Ninh là một trong những tỉnh đi đầu trong phát triển đổi mới sáng tạo. Ảnh: PV.

Tỉnh đã cụ thể hóa bằng nhiều văn bản như: Nghị quyết số 148/2018/NQ-HĐND ngày 7/12/2018 của HĐND tỉnh Quảng Ninh về chính sách hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trên địa bàn tỉnh đến năm 2020 và Quyết định số 1919/QĐ-UBND ngày 01/7/2024 của UBND tỉnh Quảng Ninh phê duyệt đề án phát triển doanh nghiệp, khởi nghiệp sáng tạo và phát triển sản phẩm chủ lực, xây dựng thương hiệu của tỉnh Quảng Ninh đến năm 2025, định hướng đến năm 2030. Các chính sách này tập trung vào ba trụ cột: Hỗ trợ tài chính, hạ tầng, thúc đẩy kết nối; xúc tiến thương mại, tạo điều kiện ươm mầm và đào tạo nhân lực trẻ. Chính quyền các cấp trước đây còn lồng ghép nội dung hỗ trợ khởi nghiệp trong các chương trình phát triển nông thôn mới, du lịch cộng đồng, chương trình mỗi xã một sản phẩm giai đoạn 2021-2025 (OCOP), thương mại điện tử, nhằm giúp người dân và doanh nghiệp hiện thực hóa ý tưởng ngay từ chính lợi thế quê hương.

Về nhân lực cho hệ sinh thái khởi nghiệp, tỉnh ban hành Nghị quyết số 35/2021/NQ-HĐND ngày 27/8/2021 của HĐND tỉnh Quảng Ninh về việc quy định chính sách thu hút, đào tạo nguồn nhân lực chất

lượng cao giai đoạn 2021-2025. Nghị quyết này khẳng định coi con người là yếu tố trung tâm trong hệ sinh thái đổi mới sáng tạo. Mục tiêu của Nghị quyết là hạ tầng đi trước - nhân lực đi cùng - công nghệ làm nền tảng, hướng tới mô hình phát triển kinh tế tri thức gắn với chuyển đổi số toàn diện. Ngoài ra, tỉnh cũng triển khai các khóa đào tạo kỹ năng số cho thanh niên và cán bộ trẻ trong khuôn khổ Chương trình chuyển đổi số toàn diện của tỉnh, giúp nâng cao năng lực công nghệ và khả năng khởi nghiệp của lực lượng lao động mới - nhóm được xem là “đầu tàu” cho làn sóng khởi nghiệp sáng tạo trong giai đoạn tới.

Khởi nghiệp từ “tài nguyên bản địa”

Phát huy tiềm năng tự nhiên và bản sắc văn hóa, Quảng Ninh khuyến khích phát triển các mô hình kinh tế gắn với nông nghiệp, du lịch và dược liệu bản địa. Tỉnh xác định đây là hướng đi bền vững, vừa khai thác hiệu quả nguồn lực địa phương, vừa tạo sinh kế cho người dân nông thôn.

Tại huyện Bình Liêu (cũ), người dân tận dụng cảnh quan và văn hóa của đồng bào Tày, Dao, Sán Chỉ để phát triển du lịch cộng đồng, kết hợp mô hình

Phát triển du lịch cộng đồng kết hợp mô hình homestay thu hút đông đảo du khách đến với Quảng Ninh. Ảnh: PV.

Diễn đàn Khởi nghiệp sáng tạo Quốc gia lần thứ 7 diễn ra tại Quảng Ninh - điểm nhấn trong thúc đẩy đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Ảnh: PV.

homestay - sản phẩm OCOP - ẩm thực - sinh hoạt dân gian. Việc quảng bá qua mạng xã hội, nền tảng đặt phòng và thanh toán điện tử giúp hoạt động du lịch ngày càng chuyên nghiệp, hiện đại. Bình Liêu hiện có hơn 40 cơ sở lưu trú homestay đạt tiêu chuẩn, trung bình mỗi năm đón trên 200.000 lượt khách, doanh thu dịch vụ du lịch cộng đồng đạt hàng chục tỷ đồng. Đặc biệt, Lễ hội Hoa Sớ và Ngày hội Văn hóa các dân tộc Bình Liêu trở thành sản phẩm du lịch đặc trưng, được quảng bá trên nhiều nền tảng số, góp phần lan tỏa hình ảnh địa phương.

Ở huyện Ba Chẽ và Tiên Yên (cũ), nhiều hợp tác xã, nhóm thanh niên khởi nghiệp từ lợi thế nông - lâm nghiệp, phát triển các sản phẩm đặc trưng như mật ong Ba Chẽ, gà Tiên Yên, trà hoa vàng. Đặc biệt, đầu năm 2025, Trà hoa vàng Ba Chẽ đã được chứng nhận OCOP 5 sao cấp quốc gia, trở thành sản phẩm tiêu biểu của vùng miền núi Quảng Ninh. Năm 2024, doanh thu toàn ngành chế biến trà hoa vàng đạt hơn 80 tỷ đồng, trong đó, nhiều doanh nghiệp đã đầu tư dây chuyền sấy lạnh, chiết xuất tinh chất, đóng gói tiêu chuẩn quốc tế và xuất khẩu sang Nhật Bản, Hàn Quốc.

Đến nay, toàn tỉnh có 437 sản phẩm OCOP đạt sao, gồm 8 sản phẩm 5 sao, 103 sản phẩm 4 sao và 326 sản phẩm 3 sao, đứng trong nhóm 5 tỉnh dẫn đầu cả nước về phát triển OCOP. Mỗi địa phương đều có nhóm hàng đặc trưng gắn với thể mạnh riêng như chả mực Hạ Long, ngọc trai, sá sùng và hàu sữa Vân Đồn, mật ong rừng Tiên Yên, miến dong Bình Liêu, qua đó tạo dựng thương hiệu vùng miền bền vững.

Chính quyền đồng hành trong xây dựng thương hiệu, xúc tiến thương mại, quảng bá sản phẩm, kết nối với nhà khoa học, đồng thời tạo điều kiện vay vốn đầu tư công nghệ và nhà xưởng. OCOP được lồng ghép cùng Đề án phát triển kinh tế số trong nông nghiệp, giúp người dân tiếp cận thương mại điện tử, bán hàng trực tuyến (livestream) và thanh toán điện tử không dùng tiền mặt.

Sở Khoa học và Công nghệ tỉnh Quảng Ninh đã hướng dẫn người dân đăng ký nhãn hiệu, truy xuất nguồn gốc, mã số - mã vạch, bảo hộ sở hữu trí tuệ và chuyển giao công nghệ cho các chủ thể OCOP. Chỉ tính riêng năm 2024, đã có hơn 250 doanh nghiệp và

Quảng Ninh đẩy mạnh đào tạo kỹ năng số cho cán bộ, doanh nghiệp và thanh niên thông qua các khóa. Ảnh: Quangninhonline.

hợp tác xã được hỗ trợ đăng ký nhãn hiệu và 130 sản phẩm được số hóa thông tin truy xuất nguồn gốc.

Từ thành công của OCOP, Quảng Ninh đang được Bộ Nông nghiệp và Môi trường đánh giá là “địa phương mẫu” về phát triển kinh tế nông thôn gắn với chuyển đổi số và xây dựng thương hiệu sản phẩm vùng miền.

Khởi nghiệp sáng tạo trong đô thị

Nếu vùng nông thôn phát huy thế mạnh “tài nguyên bản địa”, thì tại các đô thị, khởi nghiệp sáng tạo chủ yếu tập trung vào dịch vụ số, công nghệ, giáo dục, y tế, môi trường và du lịch thông minh, hướng tới giải pháp sáng tạo, ứng dụng công nghệ mới và thu hút sự tham gia của cộng đồng.

Trong bối cảnh Quảng Ninh chuyển đổi mạnh mẽ sang phát triển “xanh”, khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo được xác định là động lực then chốt để hiện thực hóa mục tiêu tăng trưởng nhanh và bền vững giai đoạn 2025 - 2030. Theo Sở Khoa học và Công nghệ Quảng Ninh, đến năm 2024 toàn tỉnh đã có trên 120 ý tưởng, dự án khởi nghiệp được ươm tạo, trong đó hơn 60% đến từ nhóm doanh nghiệp công nghệ và khởi nghiệp dịch vụ đô thị. Sự kiện Diễn đàn Khởi nghiệp sáng tạo Quốc gia lần thứ 7 diễn ra tại

phường Hạ Long vào ngày 10/9/2025 với gần 500 đại biểu tham dự đã khẳng định Quảng Ninh là điểm sáng trên bản đồ khởi nghiệp sáng tạo của cả nước, đồng thời tạo cơ hội kết nối doanh nghiệp trẻ với các nguồn lực toàn cầu.

Về hạ tầng số, Quảng Ninh đặt mục tiêu “đi trước một bước” với việc phủ sóng di động gần như tuyệt đối (99,8% dân số được phủ sóng 4G) và tích cực triển khai mạng 5G (với các nhà mạng như Viettel, Mobifone) để tạo nền tảng vững chắc. Sân chơi cho startup cũng được mở rộng khi Trung tâm Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo và hỗ trợ chuyển đổi số chính thức đi vào hoạt động, khuyến khích các dự án phát triển phần mềm và ứng dụng công nghệ địa phương.

Nhờ sự hỗ trợ này, các doanh nghiệp và hợp tác xã đã chủ động “lên sàn”. Theo số liệu Cổng thông tin điện tử về quản lý cơ sở dữ liệu đăng ký, thông báo website/ứng dụng thương mại điện tử của Bộ Công thương, đến nay, trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh có 166 website đã đăng ký thông báo bán hàng và 1 website được xác nhận đăng ký hoạt động sàn thương mại điện tử. Những con số này cho thấy sự chuyển động mạnh mẽ của doanh nghiệp địa phương trong quá trình chuyển đổi số, khi thương mại điện tử dần trở thành kênh tiêu thụ chính của khu vực đô thị.

Điển hình nhất là trong lĩnh vực du lịch - kinh tế mũi nhọn. Việc tích cực số hóa di sản và các điểm đến đã mở đường cho các startup. Đơn cử, tỉnh Quảng Ninh đã ra mắt và đưa vào sử dụng sản phẩm tham quan thực tế ảo VR360 cho Quần thể di tích quốc gia đặc biệt Yên Tử (được triển khai với sự phối hợp của Mobifone Quảng Ninh). Sản phẩm này không chỉ cung cấp hình ảnh 360 độ sống động mà còn tích hợp thuyết minh ảo song ngữ, tạo ra một tour du lịch ảo hấp dẫn, thu hút du khách trải nghiệm trước khi đến thực tế. Sở Du lịch Quảng Ninh cũng phối hợp với các doanh nghiệp khởi nghiệp trong lĩnh vực công nghệ để xây dựng bản đồ du lịch số toàn tỉnh, tích hợp dữ liệu hơn 1.000 điểm đến, dịch vụ, cơ sở lưu trú và sản phẩm OCOP, giúp du khách tra cứu và đặt dịch vụ trực tuyến dễ dàng hơn. Những giải pháp này không chỉ nâng cao năng lực cạnh tranh của ngành du lịch mà còn tạo “đất diễn” cho các doanh nghiệp trẻ thử nghiệm ý tưởng.

Hệ sinh thái hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo đang từng bước hình thành. Trường Đại học Hạ Long đã thành lập Trung tâm Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, tổ chức các cuộc thi ý tưởng, ươm mầm tài năng trẻ. Tỉnh cũng duy trì các Câu lạc bộ Đầu tư và Khởi nghiệp với gần 500 hội viên, giúp thanh niên tiếp cận vốn vay và môi trường kinh doanh thực tế. Ngoài ra, chương trình “Thanh niên khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Quảng Ninh” do Tỉnh đoàn phát động từ năm 2022 đến nay đã hỗ trợ hàng chục dự án tiếp cận vốn ưu đãi và huấn luyện kỹ năng quản trị. Nhiều mô hình sau ươm tạo đã phát triển thành doanh nghiệp thực thụ, như dự án Smart Tourism Map, hệ thống quản lý nhà trọ số, hay ứng dụng đặt xe nội đô thân thiện môi trường.

Một số startup trẻ khác như “Green Life” phát triển mô hình phân loại rác thông minh bằng AI, hay App Mobile CDC Quảng Ninh hỗ trợ, chăm sóc sức khỏe thông minh do Trung tâm Kiểm soát bệnh tật (CDC) tỉnh Quảng Ninh xây dựng cũng được đánh giá là những dự án tiêu biểu của làn sóng đổi mới sáng tạo đô thị tại Quảng Ninh.

Để đảm bảo nguồn lực cho hệ sinh thái này, Quảng Ninh đã ban hành các chính sách thu hút nhân lực. Nghị quyết số 35/2021/NQ-HĐND của HĐND tỉnh về chính sách thu hút, đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao là minh chứng, tập trung vào các ngành mũi nhọn như Quản trị dịch vụ du lịch và lữ hành.

Từ chủ trương đúng đắn, Quảng Ninh đã chứng minh hiệu quả bằng những con số và mô hình thực tiễn. Toàn tỉnh hiện có hơn 13.000 doanh nghiệp đang hoạt động, trong đó phần lớn là doanh nghiệp nhỏ và vừa, đóng vai trò hạt nhân cho đổi mới sáng tạo tại địa phương.

Nâng cao hiệu quả - Giải pháp cho thách thức nhân lực và hạ tầng số

Dù đạt nhiều kết quả nổi bật, hệ sinh thái khởi nghiệp Quảng Ninh vẫn đối diện thách thức về nhân lực công nghệ, nhận thức chuyển đổi số chưa đồng đều và nguồn vốn mạo hiểm hạn chế.

Để khắc phục, tỉnh tập trung 3 nhóm giải pháp: Đẩy mạnh đào tạo kỹ năng số cho cán bộ, doanh nghiệp và thanh niên thông qua các khóa “Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo - Tư duy mới cho thời đại số”; hoàn thiện hạ tầng viễn thông với độ phủ 4G đạt 99,8% và triển khai 5G tại đô thị lớn; xây dựng Trung tâm Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo và Hỗ trợ chuyển đổi số làm cầu nối giữa startup - doanh nghiệp - trường đại học.

Cùng với đó, Quảng Ninh tăng cường đào tạo nhân lực ở các lĩnh vực công nghệ, du lịch, logistics, y tế thông minh và triển khai chính sách thu hút nhân tài theo Nghị quyết 35/2021/NQ-HĐND, tạo môi trường để người trẻ khởi nghiệp ngay tại địa phương.

Giai đoạn tới, Quảng Ninh đặt mục tiêu trở thành trung tâm đổi mới sáng tạo vùng Đông Bắc, phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp bền vững, kết hợp giữa kinh tế xanh, chuyển đổi số và sáng tạo con người. Sự kết hợp giữa chính quyền năng động, doanh nghiệp tiên phong và thế hệ trẻ nhiệt huyết sẽ là động lực để Quảng Ninh tiếp tục dẫn đầu trong hành trình khởi nghiệp sáng tạo toàn diện.

Quỳnh Trang